

Plas Veldhuizen

in De Meern, 2020

Statuspagina

Titel	Visserijkundig Onderzoek Plas Veldhuizen in De Meern, 2020.
Samenstelling	Sportvisserij Nederland Postbus 162 3720 AD Bilthoven
E-mail	info@sportvisserijnederland.nl
Homepage	www.sportvisserijnederland.nl
Opdrachtgever	Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging
Homepage	www.auhv.nl
Auteur(s)	Ing. G.A.J. de Laak
E-mailadres	Laak@sportvisserijnederland.nl
Aantal pagina's	30
Trefwoorden	Utrecht, De Meern, Veldhuizen, visserijkundig onderzoek
Versie	Definitief
Projectnummer	AVK2020011
Registratienummer	2deL1171/20a
Datum	2 juli 2020 (oplevering rapport)

Bibliografische referentie:

G.A.J. de Laak, 2020. Visserijkundig Onderzoek Plas Veldhuizen in De Meern, 2020. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van AUHV.

© Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de copyrighthouder en de AUHV.

Sportvisserij Nederland is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Sportvisserij Nederland.

Leijenseweg 115
Postbus 162
3720 AD Bilthoven
Telefoonnr.: 030-6058400
Faxnr.: 030-6039874

Inhoudsopgave

Rapport Visserijkundig Onderzoek	1
1 Inleiding.....	5
2 Algemene gegevens.....	7
2.1 Gebiedsbeschrijving	7
2.2 Visrecht en bevissing	7
2.3 Visserijbeheer	9
3 Materiaal en Methode.....	10
3.1 Visstandbemonstering	10
3.2 Gegevensverwerking.....	11
4 Resultaten visserijkundig onderzoek	12
4.1 Soortensamenstelling.....	12
4.2 Lengte-frequentie	13
5 Bespreking en knelpunten	16
5.1 Bespreking	16
5.2 Knelpunten	17
5.3 Vergelijking 2010 - 2020	19
5.4 Biomassaschatting 2010 en 2020	21
6 Aanbevelingen	23
6.1 Visserijbeheer	23
6.2 Inrichtingsmaatregelen.....	23
6.3 Factsheet visserij.....	24
6.4 Overige zaken.....	25
Literatuur.....	26
Bijlagen	26

Samenvatting

Op 10 maart 2020 is op verzoek van de Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging (AUHV) door Sportvisserij Nederland een visserijkundig onderzoek uitgevoerd Plas Veldhuizen in de Meern. De AUHV heeft het onderzoek aangevraagd om de ontwikkeling van de visstand te volgen. De plas is nu circa 20 jaar en 10 jaar geleden is de visstand al eens onderzocht.

De visstandbemonstering is uitgevoerd door middel van een zegen- en elektrovisserij. Tijdens het onderzoek zijn de soortensamenstelling, de lengteopbouw en de conditie van de verschillende vissoorten vastgelegd.

Tijdens het visstandonderzoek zijn in de Plas Veldhuizen 11 vissoorten gevangen. De soortendiversiteit is daarmee gemiddeld. In totaal zijn ruim 600 vissen gevangen, met een gewicht van bijna 430 kilo. De visstand bestaat qua aantallen voornamelijk uit blankvoorn en brasem. Qua gewicht is de volgorde brasem, gevolgd door zeelt en snoek. Opvallend is het hoge aandeel limnofiele vissoorten in de biomassa (Snoek en zeelt, 24%). Van de meeste vissoorten zijn slechts enkele jonge jaarklassen aangetroffen. De snoek is de belangrijkste roofvissoort.

De Plas Veldhuizen biedt een redelijk aantrekkelijk visbestand. De karpervisser kan er redelijk grote karpers vangen, de recreatievisser kan er goed brasem vangen en de specialist op bv zeelt kan er grote zeelten vangen. De struinende snoekvisser heeft ook kans op een goede vangst. In de sloten kan de jeugdvisser een goede vangst realiseren. De locatie is wel bepalend of er een goede vangst gerealiseerd kan worden.

Vergeleken met 10 jaar geleden is het visbestand globaal met 50% in aantallen afgenomen. Een groot deel wordt gerealiseerd door de afname van de aantallen brasems in de lengterange van 20 tot 45 cm. Het vangstgewicht is met circa 30% afgenomen. Voor het grootste deel is deze afname toe te schrijven aan de afname van de biomassa brasem en karper. De biomassa snoek is afgenomen (maar de exemplaren zijn gemiddeld groter), maar de biomassa zeelt is iets meer dan verdubbeld.

Aanbevolen wordt om geen vis uit te zetten, anders dan karper. Daarvoor is in het beheerplan voor de Utrechtse wateren een voorstel gedaan. Gezien de afname van de biomassa vis (met name karper) is een uitzet van karper ook mogelijk zonder problemen te krijgen met de waterkwaliteit.

1 Inleiding

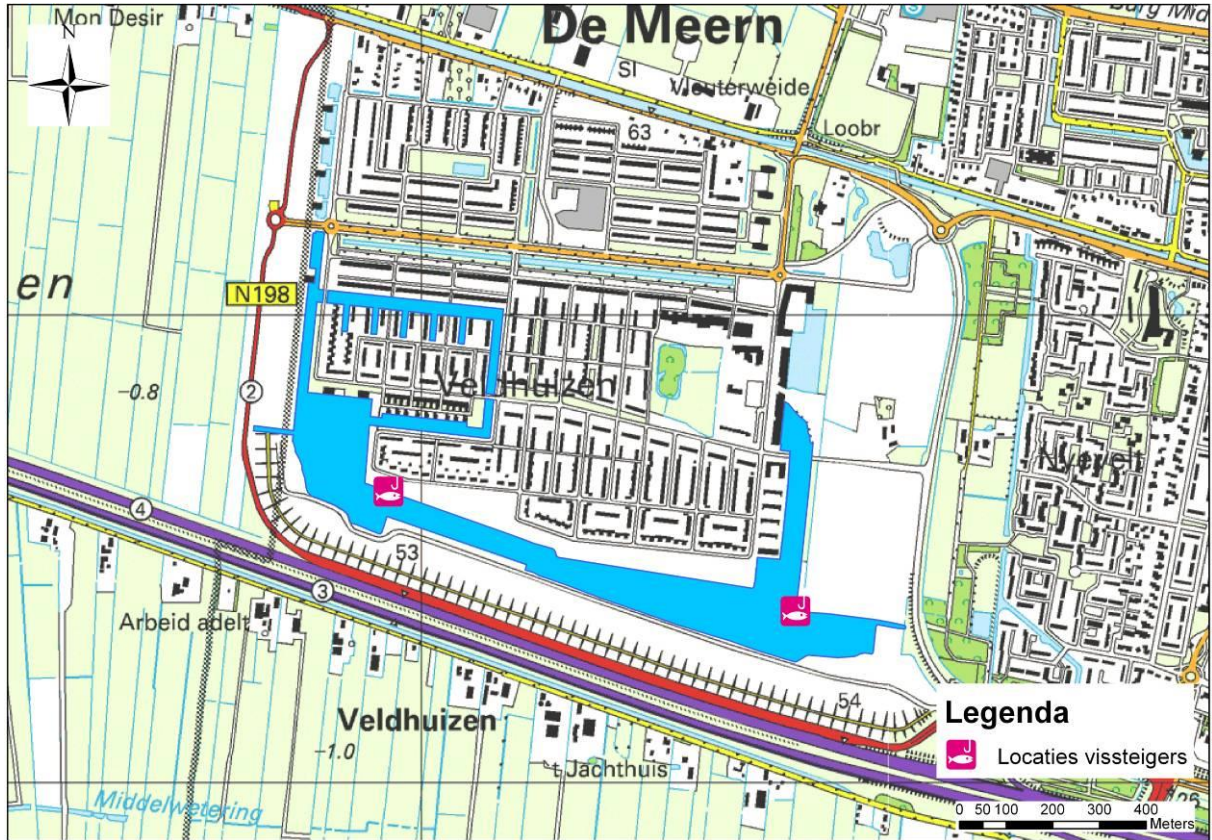
Op verzoek van de Algemene Utrechts Hengelaars Vereniging (AUHV) in samenwerking met Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) en de gemeente Utrecht is op 10 maart 2020 door Sportvisserij Nederland een visserijkundig onderzoek uitgevoerd in de Plas Veldhuizen in De Meern. Het onderzoek is gedaan om te bezien hoe de visstand zich in de afgelopen 10 jaar heeft ontwikkeld. In de afgelopen jaren waterkwaliteitsproblemen opgetreden, o.a. blauwalgen. Onderzoeken naar voedselrijkdom en bagger leverde niks op. Vanuit de betrokken partijen was er geen inzicht in huidige visstand en hoe deze zich de afgelopen jaren ontwikkeld heeft ten aanzien van de waterkwaliteit.

In 2010 is de visstand voor het eerst gemonitord (Wijmans, 2011). De plas is aangelegd tijdens de bouw van de woonwijk Veldhuizen. De plas is nu circa 20 jaar oud.

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 worden het water, de sportvisserij en het gevoerd beheer beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de uitvoering van het onderzoek en de gegevensverwerking, waarna in hoofdstuk 4 de resultaten van de visstandbemonstering worden gepresenteerd. Gezien de resultaten van de bemonsteringen zijn de gegevens samengevat voor de hele wijk. Tot besluit worden in hoofdstuk 5 de resultaten besproken en knelpunten geformuleerd. In hoofdstuk 6 worden aanbevelingen gedaan op het gebied van visserijbeheer en inrichting. De aanbevelingen worden slechts summier beschreven. Het rapport wordt besloten met bijlagen.

Plas Veldhuizen in de Meern

Topografische ondergrond: © Topografische Dienst, Emmen

Figuur 1.1 Overzichtsk kaart van de Plas Veldhuizen in De Meern.

Kinderen van een nabijgelegen basisschool kwamen voor een visles van Vismeester Leo en kregen ook uitleg over de bemonstering.

2 Algemene gegevens

2.1 Gebiedsbeschrijving

Plas Veldhuizen ligt gelegen in De Meern, in de nieuwbouwwijk Veldhuizen. Het water is gegraven als onderdeel van de nieuwbouwwijk die in de periode 1997-2003 is aangelegd. Het water is ongeveer 1300 meter lang en gemiddeld 100 meter breed. De oppervlakte is 18,2 hectare. De totale oeverlengte is bijna 7400 meter.

De plas een gemiddelde diepte van ongeveer 2 tot 2,5 meter en een maximale diepte van 3,5 meter. De bodem bestaat voor het grootste deel uit zand. Op de bodem is een dunne baggerlaag aanwezig.

Het water is in de zomerperiode vrij troebel, met een doorzicht van rond de 0,5 meter. De taludhelling is matig en de oevers zijn grotendeels onbeschoeid. De oevers zijn grotendeels begroeid gras en plaatselijk staan wat bomen of struiken. Langs de oevers wordt redelijk veel oevervegetatie aangetroffen, voornamelijk riet en lisdodde en soms gele lis.

Onderwatervegetatie wordt niet of nauwelijks aangetroffen, behalve in de ondiepe zijsloten. Plaatselijk wordt drijfbladvegetatie, vooral gele plomp, aangetroffen.

Er staat geen stroming in het water. Het water wordt voornamelijk gevoed door regen- en kwelwater. De plas staat in open verbinding met de singels en sloten in de gehele wijk Veldhuizen. Er is geen open verbinding met water uit de omgeving. Overtollig water stroomt volgens leden van de AUHV via een overloop (niet bekend waar) weg. Door sportvissers worden regelmatig aalscholvers in Plas Veldhuizen gesignaleerd.

2.2 Visrecht en bevissing

Eigenaar van het water en het visrecht is de Gemeente Utrecht. Het volledige visrecht wordt door de AUHV gehuurd. Er is geen beroepsvisser actief op het water.

De AUHV heeft circa 10.000 leden en is aangesloten bij Federatie Midwest Nederland. De plas is opgenomen in de Landelijke Lijst van Viswateren, en dus door iedere sportvisser in het bezit van de VISpas te bevissen. Nachtvissen in de zomermaanden is alleen toegestaan voor leden van de AUHV. Het is verboden karper en/of snoek mee te nemen. Verder gelden de voorwaarden zoals opgenomen in de Federatieve en de Landelijke Lijst van Viswateren.

In de Plas Veldhuizen wordt regelmatig gevist, voornamelijk op witvis, karper en snoek. De algemene indruk van de hengelvangsten is dat er redelijk gevangen wordt. De conditie van de gevangen vis is goed en het formaat is veelal gemiddeld, van karper en snoek worden ook grote exemplaren gevangen.

De plas wordt redelijk druk bevestigd, vooral door omwonenden en de jeugd. Circa 10 jaar geleden werd het water gemiddeld door vijf sportvissers per

dag bezocht. Op topdagen loopt dit op tot circa tien personen. Momenteel wordt het water minder bevist volgens de vereniging. Het aantal bezoeken is gehalveerd.

De bereikbaarheid van het water is goed. Men kan de auto vlakbij in de aangrenzende woonwijk parkeren en er zijn ruim voldoende parkeermogelijkheden voorhanden. Langs een groot deel van de wateren liggen wandel- en/of fietspaden. De bevisbaarheid van de plas is redelijk. Er zijn een aantal goede visplaatsen te vinden en er liggen twee ruime, goed bereikbare vissteigers met voorzieningen voor de mindervalide sportvisser, één nabij de Secundusweg en één bij het Zevenblad. Grote delen van de oever zijn in de zomerperiode echter lastig te bevissen vanwege dichte riet- en lisdoddenkragen.

Langs de oevers van de plas wordt veel gefietst, gewandeld en de hond uitgelaten. In de zomer wordt regelmatig gezwommen en gevaren met kleine bootjes. Bij ijsbedekking kan op de plas geschaatst worden.

Een vissteiger aan het Zevenblad voor minder-validen.

2.3 Visserijbeheer

Het waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer is in handen van Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden. Kort na het ontstaan van de plas zijn door de AUHV diverse vissoorten uitgezet, waaronder ruisvoorn, snoek, zeelt en karper. Door sportvissers wordt geen vis meegenomen voor consumptie.

Aan de westzijde is het water ondiep en liggen er enkele langgerekte eilanden. Deze zijn goed begroeid met riet en lisdodden. Veel vis is er niet aangetroffen.

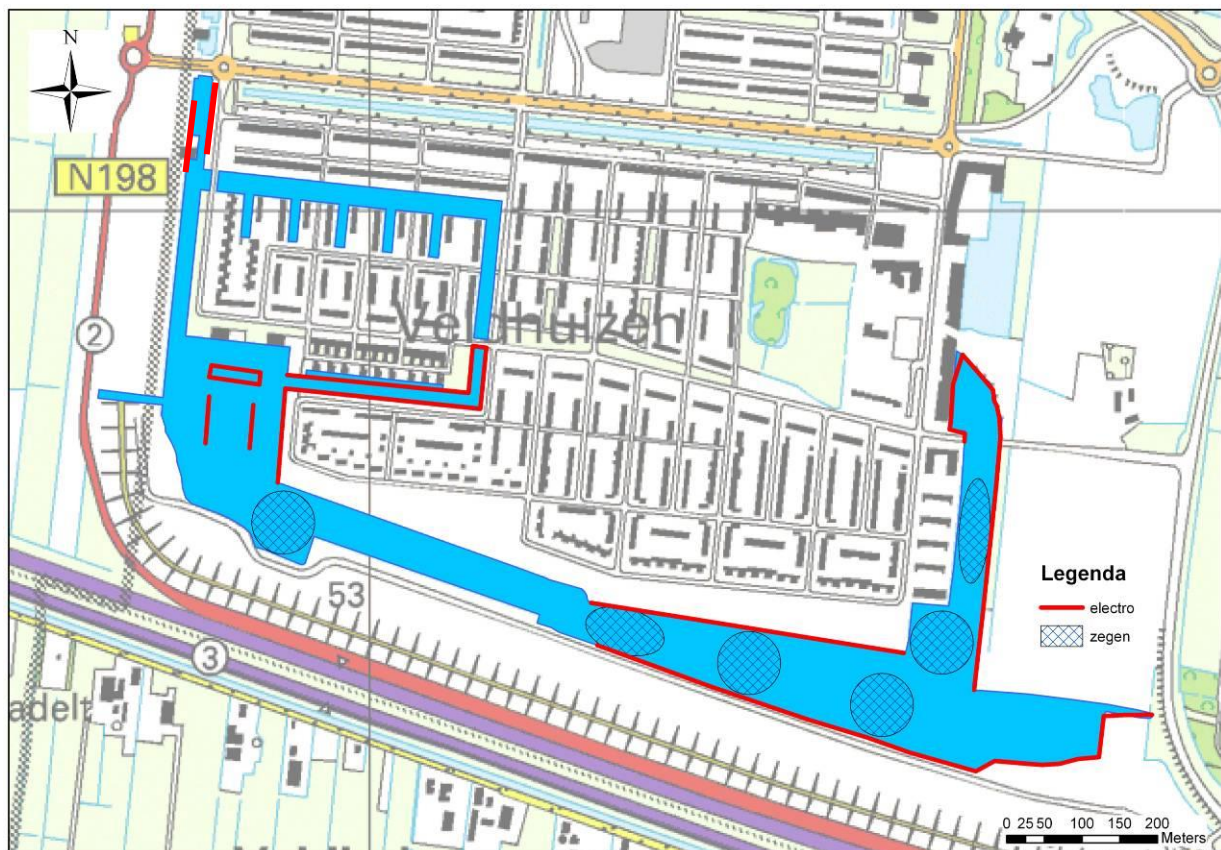
3 Materiaal en Methode

3.1 Visstandbemonstering

Tijdens de visstandbemonstering is de Plas Veldhuizen met een zegen van 225 meter lengte bevestigd door de firma Kooistra-Schot. Met de zegen zijn in totaal 6 trekken uitgevoerd.

Tevens zijn met een elektrovisapparaat met een vermogen van vijf kW, de delen van de oevers afgevestigd. De gevangen vis is direct met beugels overgebracht in teilen en naar de verwerkingsplaats gebracht. Om het onderzoek zo goed mogelijk vergelijkbaar te laten zijn met het onderzoek in 2010, zijn dezelfde gebieden en oppervlaktes bevestigd.

Met de zegen is in de plas 3,1 hectare water bevestigd (ongeveer 1/6 deel). Met het elektrovisapparaat is bijna 3000 meter van de oeverlengte bevestigd. Hiermee is ruimschoots voldaan aan de richtlijnen van het STOWA (STOWA, 2013) voor visstandbemonsteringen.

Topografische ondergrond: © Topografische Dienst, Emmen

Figuur 1.2 Overzichtskaat uitgevoerde visserijen.

3.2 Gegevensverwerking

De gegevens van de visstandbemonstering zijn ingevoerd in het computerprogramma Piscaria. Piscaria is de landelijke databank van de STOWA en Sportvisserij Nederland. Het programma Piscaria berekent vervolgens tabellen, aandeelgrafieken, lengtefrequentie-verdelingen en conditiegrafieken volgens de door STOWA vastgestelde standaarden, welke aansluiten bij de Kaderrichtlijn water.

Bij de flat aan de Milan de Viscontilaan werd een concentratie blankvoorn aangetroffen. Verder noordwaarts staan nog 4 flats, maar de boot kon niet onder de Heldammersingel door. Mogelijk ligt hier ook veel relatief kleine witvis.

4 Resultaten visserijkundig onderzoek

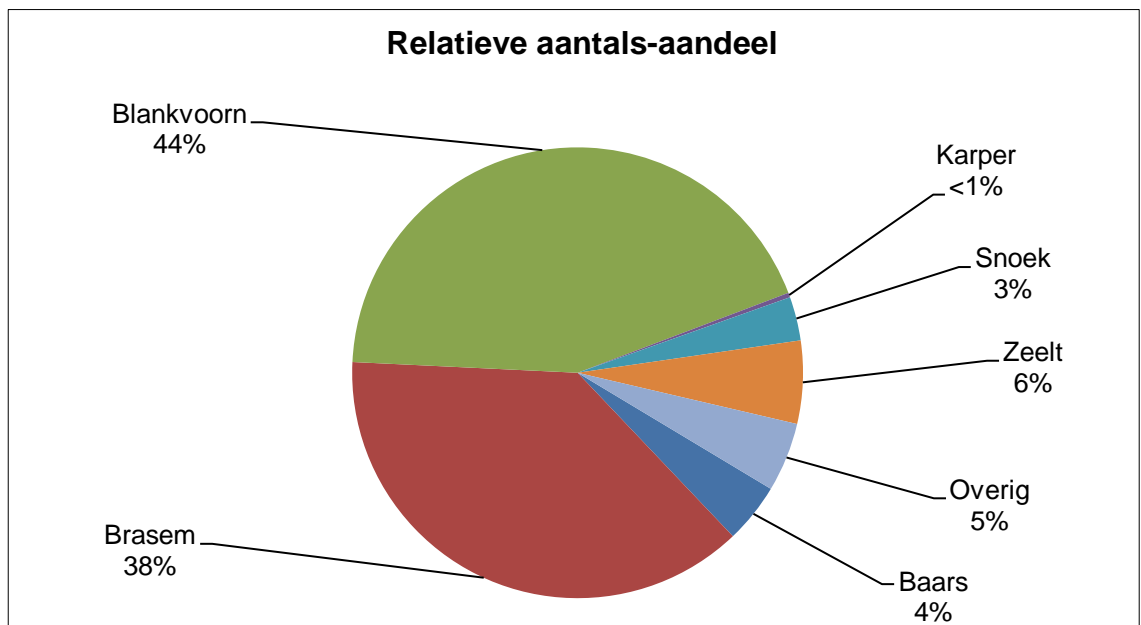
4.1 Soortensamenstelling

Tijdens de bemonstering van plas Veldhuizen zijn in totaal elf vissoorten gevangen. Er zijn ruim 600 exemplaren gevangen, met een totaal gewicht van 427 kilo. In de onderstaande tabel zijn van de gevangen vissoorten het aantal, gewicht en de lengte weergegeven.

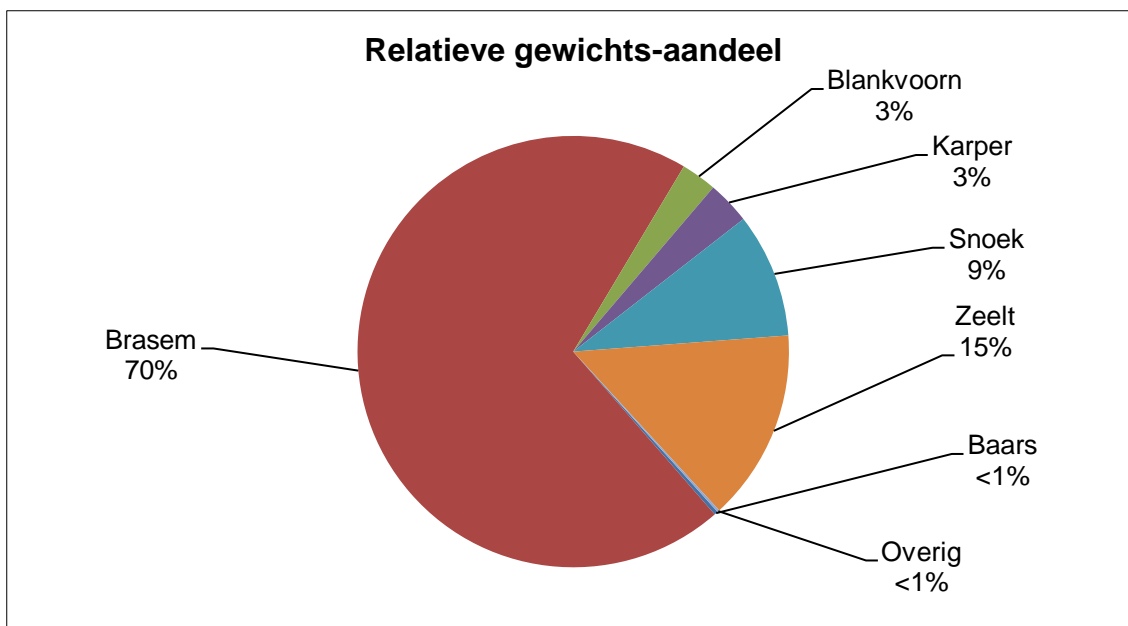
Tabel 4.1 Globaal overzicht van de gevangen vissoorten.

Vissoort	Aantal	Minimum lengte (in cm)	Maximum lengte (in cm)	Hoeveelheid (in kg)	Minimum gewicht (in g)	Maximum gewicht (in g)
Baars	26	6	33	1,2	2	532
Brasem	229	8	57	299	4	2202
Blankvoorn*	263	7	27	11,4	3	252
Driedoornige stekelbaars	1	5	5	<0,1	1	1
Hybride	9	7	22	0,2	3	126
Karper	2	72	76	13,8	6314	7463
Marm grondel	1	5	5	0	0	0
Pos	7	7	9	0	4	9
Riviergrondel	2	11	11	0	12	12
Rietvoorn	10	12	21	0,5	18	120
Snoek	19	36	88	39,9	290	5038
Zeelt	36	22	57	61,4	167	3026
Totaal	605			427,4		

*Van blankvoorn is een concentratie vis aangetroffen aan de westkant bij de flat. Hiervan is maar een fractie geschept.

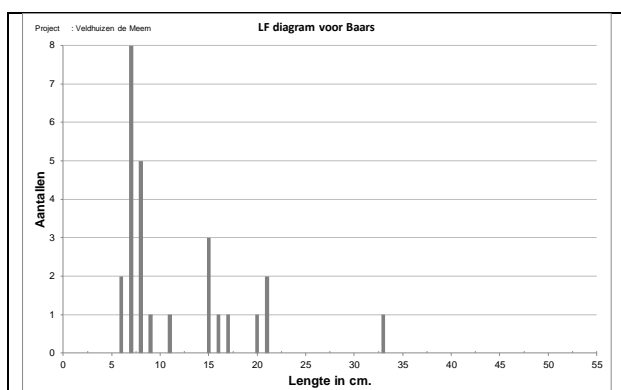
De vangst bestond qua aantallen voornamelijk uit blankvoorn en brasem. De andere soorten hebben een aandeel in de vangst van minder dan 10%.

Qua vangstgewicht is de verdeling als volgt. Brasem is de belangrijkste soort met een aandeel in het gewicht van 70%. Zeelt en snoek hebben een aandeel van circa 15%, respectievelijk 9% in het vangstgewicht. De overige soorten hebben een aandeel van minder dan 10%.

4.2 Lengte-frequentie

Voor de belangrijkste vissoorten zijn de gevangen aantallen per centimeterklasse weergegeven in de zogenaamde lengtefrequentiegrafiek. Als maat voor de conditie van de vis wordt genomen de verhouding tussen het gemeten gewicht in het veld en het 'normaalgewicht' van de vis. Wanneer de conditiefactor kleiner is dan 0,9 is de conditie van de vis onvoldoende. Ligt de conditiefactor tussen de 0,9 en 1,1 dan is de conditie voldoende. Is de conditiefactor groter dan 1,1 dan is de conditie goed.

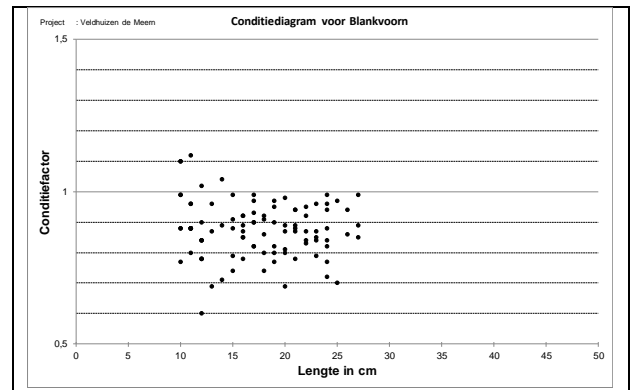
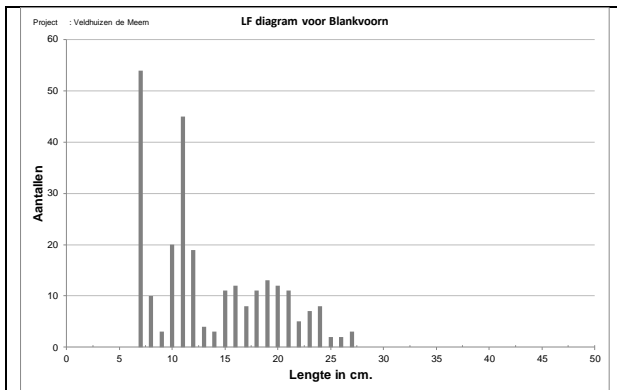

Baars

Van de vissoort baars zijn 26 vissen gevangen. De kleinste was 6 cm, de grootste was 33 cm. De conditie van de baarzen is niet bepaald.

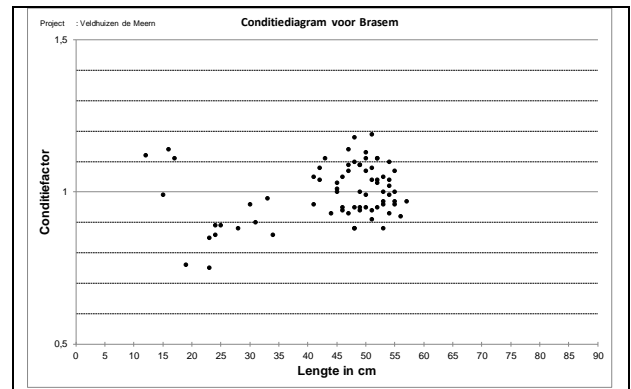
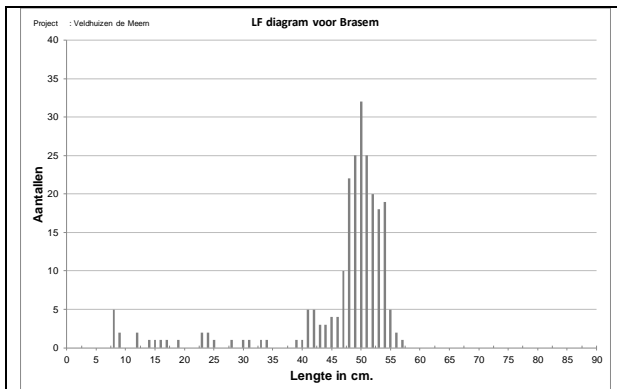
Blankvoorn

In Plas Veldhuizen zijn 263 blankvoorns gevangen. De kleinste blankvoorns hadden een lengte van 7 cm. De grootste blankvoorn had een lengte van 27 cm. De conditie van de blankvoorns was matig tot net voldoende.

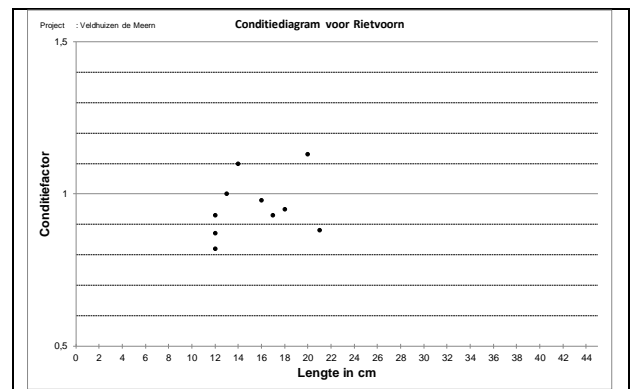
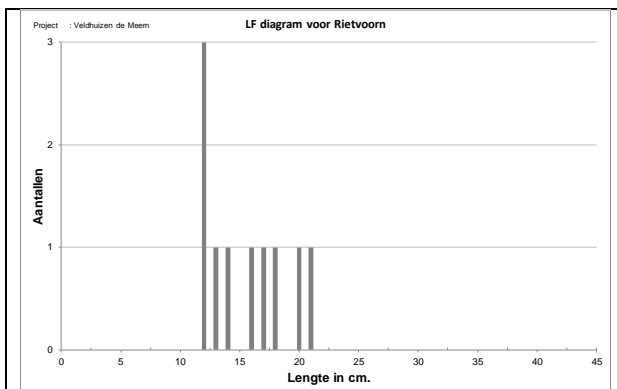
Brasem

De brasem is goed vertegenwoordigd in Plas Veldhuizen. Van deze soort zijn 229 stuks gevangen met een lengte van 8 tot 57 cm. De conditie van de middengroep brasems was matig, de conditie van de oudste groep was voldoende.

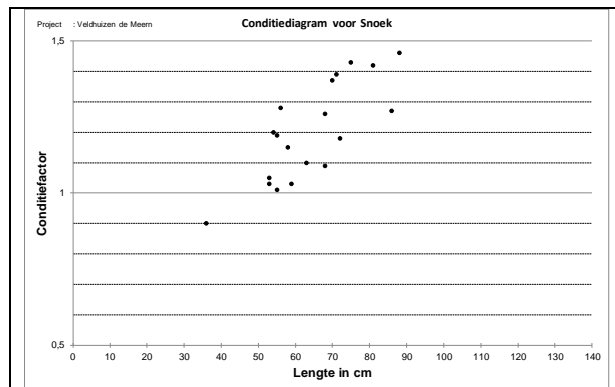
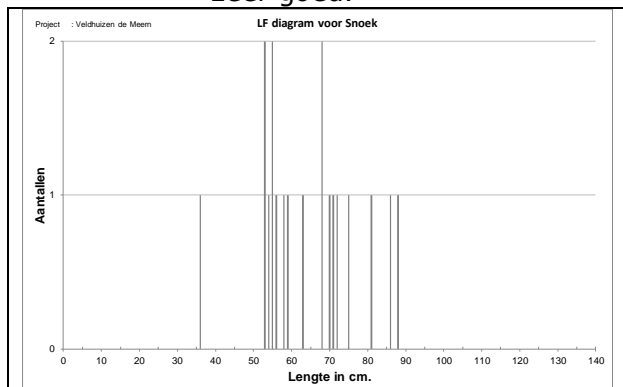
Rietvoorn

Van de plantenminnende vissoort rietvoorn zijn 10 exemplaren gevangen. De kleinste ruisvoorns waren 12 cm, de grootste ruisvoorn was 21 cm. De conditie van de ruisvoorns was voldoende. Enkele exemplaren hadden een matige conditie.

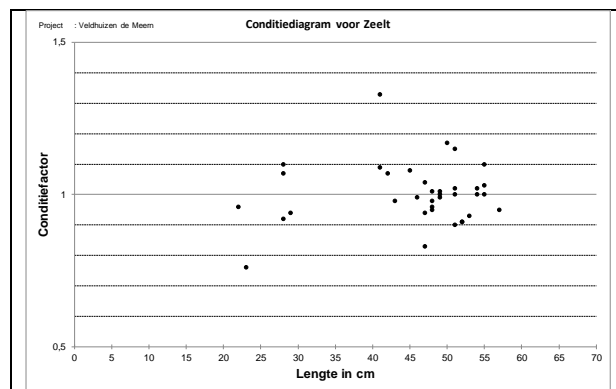
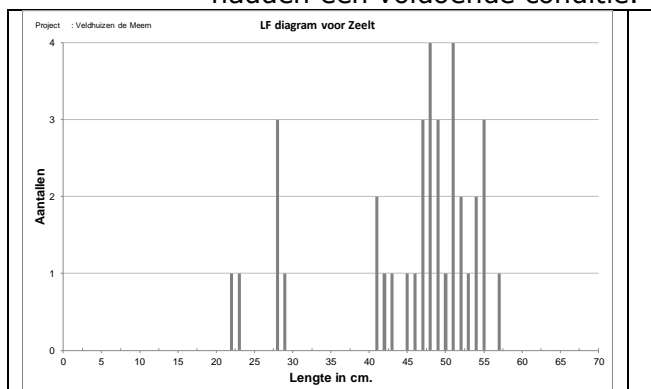
Snoek

Van de roofvissoort snoek zijn 19 stuks gevangen. De vissen hadden een lengte tussen de 36 en 88 cm. De conditie van de vissen was voldoende tot zeer goed.

Zeelt

Van de plantenminnende vissoort zeelt zijn 36 exemplaren gevangen. De kleinste zeelt was 22 centimeter, de grootste zeelt was 57 cm. De vissen hadden een voldoende conditie.

Overige soorten

Van de driedoornige stekelbaars is één exemplaar gevangen van 5 cm. Hybriden zijn ook aangetroffen, van deze kruising zijn 9 vissen gevangen met een lengte tussen de 7 en 22 centimeter. Het betreft hybriden tussen blankvoorn en brasem. Van karper zijn maar 2 exemplaren gevangen. De vissen waren 72 en 76 centimeter lang. Van de exoot marmergrondel is één exemplaar gevangen met een lengte van 5 centimeter. De pos is verwant aan de baars en leeft bij de bodem. Van deze vis zijn 7 stuks gevangen met een lengte tussen de 7 en 9 cm. De riviergrondel is een vissoort die houdt van stromend water. Van deze soort zijn twee vissen gevangen van 11 centimeter.

5 Bespreking en knelpunten

5.1 Bespreking

Soortsamenstelling

In totaal zijn 11 vissoorten gevangen, de visstand is daarmee niet erg divers. Daarnaast zijn er een tiental kruisingen aangetroffen. De zeelt, snoek en ruisvoorn behoren tot de plantenminnende (limnofiele) soorten. Riviergrondel en driedoornige stekelbaars behoren tot reofiele (houden van stromend water) of migrerende hoofdgroep van vissoorten, hoewel een standpopulatie van driedoornige stekelbaarzen ook tot de limnofiele hoofdgroep van vissen gerekend kan worden. De overige zes vissoorten (brasem, blankvoorn, karper en pos) behoren tot de eurytope (geen voorkeur voor planten of stroming) soorten. De marmergrondel behoort tot de exoten.

Lengtesamenstelling

Van brasem zijn maar weinig vissen kleiner dan 45 cm gevangen. De meeste vissen behoren tot een groep oude vissen, groter dan 45 centimeter. Van blankvoorn is een redelijke hoeveelheid vissen van de 0⁺ groep (7-9 cm) gevangen en een duidelijke 1⁺ groep (10-12 cm). Ook is er een flink cohort vissen van 15 tot wel 25 centimeter aangetroffen. De ruisvoorn is in lage aantallen gevangen, over de lengtefrequentie is weinig meer te zeggen dan dat de 0⁺ groep lijkt te ontbreken. De snoekpopulatie is redelijk goed vertegenwoordigd, maar een duidelijke 0⁺ jaarklasse lijkt te ontbreken. De kleinste snoek van 36 cm behoort waarschijnlijk wel tot de 0⁺ jaarklasse. Van zeelt zijn ook (net als brasem) weinig vissen tot 40 centimeter gevangen. De eerste drie jaarklassen lijken geheel te ontbreken. Het lijkt dus alsof de populatie uitsluitend uit ouderdieren bestaat.

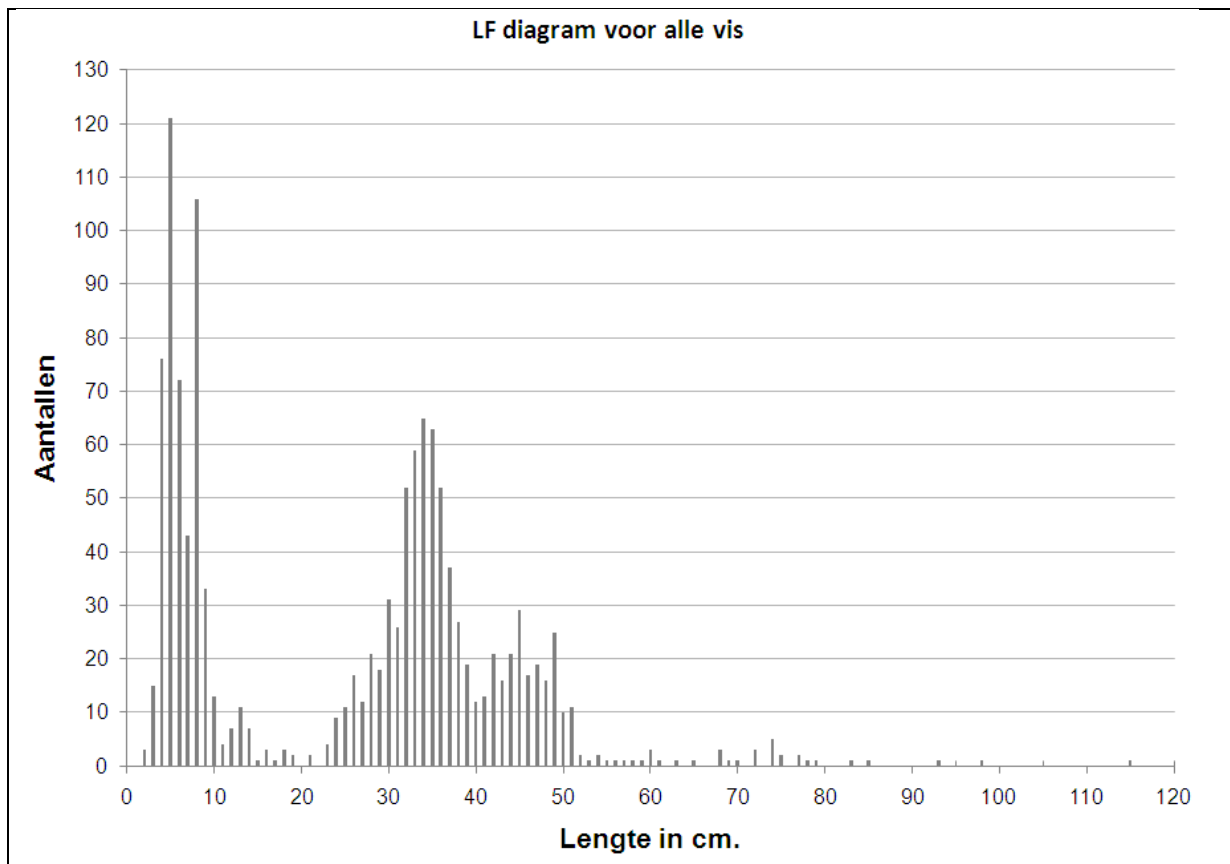
Conditie

De conditie van de middengroep brasem (20-35 cm) was matig. De grotere vissen hadden een voldoende conditie. De blankvoorns hadden over de hele lengterange een net voldoende tot onvoldoende conditie. De blankvoorns zagen er ook gehavend uit. Veel vissen hadden schubverlies, mogelijk door de aanwezigheid van futen. Snoeken rond 50 cm hadden een normale conditie (mannetjes) en de vissen groter dan 60 hadden een goede tot zeer goede conditie. Deze vissen zaten vol met kuit. De zeelt had een normale conditie.

5.2 Knelpunten

Visstand

De visstand van Plas Veldhuizen bestaat vooral uit kleine blankvoorn (<20 cm) en grote brasems(>45 tot 57 cm) vissen. Er is een opvallend gat in de visstand van ca. 20 tot 45 cm (zie onderstaande figuur). Tevens valt op dat er weinig kleine brasem (<45 cm) gevangen is.

Het ontbreken van een lengteklasse in de vangst kan meerdere oorzaken hebben. Eén mogelijke en de meest waarschijnlijke verklaring is dat de 'ontbrekende' vis (in dit geval voornamelijk kleine brasem) zich tijdens de winterperiode massaal terugtrekt in een bepaald deel van het water, en tijdens het visserijkundig onderzoek is gemist. Het komt op grotere wateren vaker voor dat vooral kleine witvis zich terugtrekt tussen de bebouwing, bijvoorbeeld in havens. In 2020 is wel een redelijke hoeveelheid blankvoorn nabij de flat gevangen. Opmerkelijk is wel dat er in 2020 geen bittervoorn en bijvoorbeeld vetjes zijn gevangen. Mogelijk trekken deze vissen zich inderdaad terug in sloten tussen de huizen in het noorden.

Een andere mogelijke verklaring is dat aalscholvers een grote invloed op de visstand van de plas hebben. Door de AUHV wordt aangegeven dat de plas regelmatig door aalscholvers wordt bezocht en ook tijdens het visserijkundig onderzoek in 2010 en 2020 zijn enkele van deze vogels waargenomen. In 2020 werden nauwelijks nog vissen gevangen tussen de 25 tot 45 cm

gevangen welke vaak door aalscholvers worden gegeten. In 2010 was dit cohort vissen nog wel volop aanwezig. Een deel van de vissen kan ondertussen ook doorgegroeid zijn naar predatievrije lengte, maar duidelijk is dat er weinig aanwas is. Dit wordt versterkt doordat er weinig beschutting is in de oever. Veel van de vegetatie wordt in het najaar kort afgemaaid.

5.3 Vergelijking 2010 - 2020

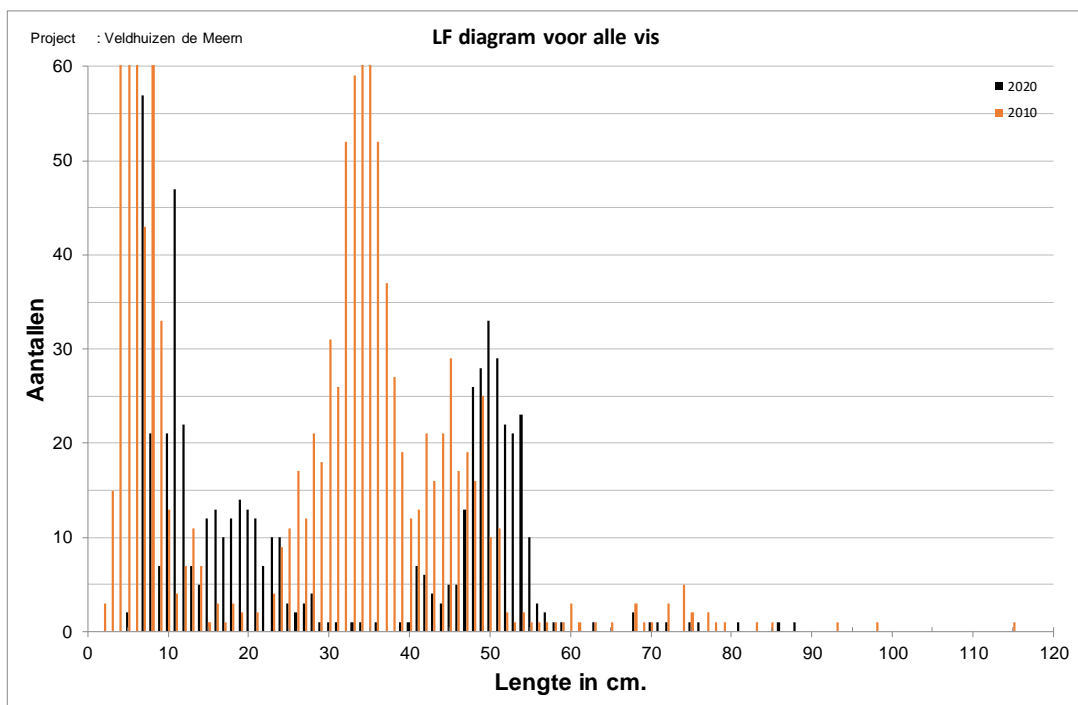
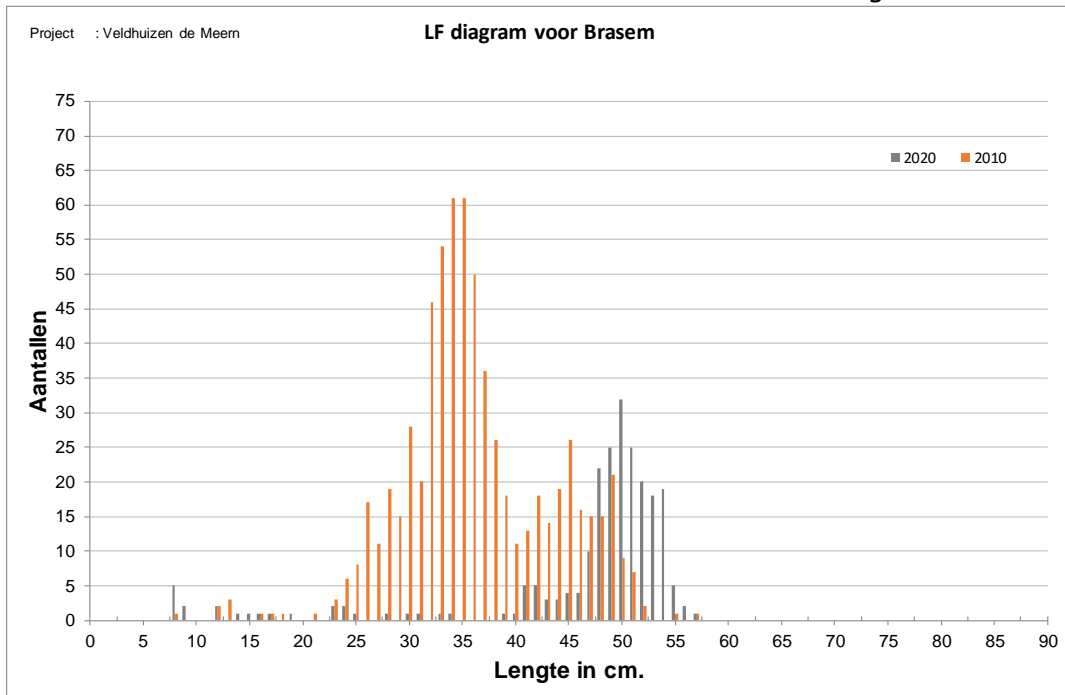
Om een vergelijking te maken tussen de vangsten in 2010 en 2020 is een tabel gemaakt met de vangstgegevens van beide onderzoeksjaren.

Vissoort	2010		2020	
	Aantal	Kg	Aantal	Kg
Baars	207	3,1	26	1,2
Bittervoorn	198	0,2	-	-
Brasem	677	393,3	229	299
Blankvoorn	15	1,9	263	11,4
Karper	8	34,5	2	13,8
Marm grondel	-	-	1	0
Kolblei	4	0,1	-	-
Kleine	1	<0,1	-	-
Modderkruiper	19	86,9	-	-
Spiegelkarper	2	1,2	-	-
Aal	4	<0,1	7	9
Pos	-	-	2	0
Riviergrondel	8	1,4	10	0,5
Rietvoorn	1	<0,1	-	-
Snoekbaars	44	65,8	19	39,9
Snoek	87	<0,1	-	-
Vetje	21	24	36	61,4
Zeelt				
Totaal	1296	612,4	605	427,4

In 2010 werden meer vissoorten gevangen (bittervoorn, kolblei, kleine modderkruiper, aal, snoekbaars en vetje). Van aal, kleine modderkruiper en snoekbaars werden in 2010 maar 1 of 2 stuks gevangen, kolblei was ook vrij schaars vertegenwoordigd. Vetjes kunnen heel lokaal voorkomen en gemist zijn in de vangst van 2020. De afname van de bittervoorn is wel opvallend en er kan ook geen duidelijke reden worden opgegeven, anders dan dat de soort alleen nog maar in het uiterste noordelijke deel voorkomt. Het voorkomen van riviergrondel en marm grondel in 2020 duidt op het inlaten van water. Opmerkelijk is dat in 2020 geen spiegelkarpers zijn gevangen en ook maar 2 schubkarpers. Het kan zijn dat de karpers gemist zijn in de zegenvisserij.

Ten opzichte van 2010 zijn de aantallen vissen afgenomen en is het gemiddelde gewicht van de vissen toegenomen van 470 gram naar 700 gram, ondanks dat in 2020 minder karper is gevangen. De toename van het gemiddelde gewicht is een landelijke trend. De afname van de aantallen in Plas Veldhuizen zit in een geringere (of geen) vangst van baars (-180 stuks), bittervoorn (-200), brasem (-450), (spiegel)karper (-27), en vetje (-90), en een toename van blankvoorn qua aantallen (+250). Het gemiddelde gewicht van brasem is toegenomen van 581 g naar 1306 g (+ 725 g). Dit is ook het geval voor bijvoorbeeld zeelt, het gewicht nam toe van 1143 gram naar 1706 gram.

In onderstaande grafiek zijn de lengtefrequentieverdelingen van beide jaren voor brasem naast elkaar gezet. Opmerkelijk is dat in beide jaren de maximale lengte van de brasem 57 cm is. In de grafiek is duidelijk de afname van de aantallen te zien en de toename van de gemiddelde lengte.

Net als in de diagram van brasem is de verschuiving in de Lengtefrequentieverdeling aanzienlijk te noemen. De hoeveelheid visbroed (tot 10 cm) is afgenomen, maar de gemiddelde lengte is wel wat groter. De hoeveelheid vis tot 20 cm is toegenomen, omdat er een flinke hoeveelheid blankvoorn is gevangen. De afname van de vis tussen de 20 en 45

centimeter is fors te noemen. Globaal gaat het om ruim 600 vissen (het verschil in aantallen tussen de vangst van 2010 en 2020).

Een mooi trio uit Veldhuizen

5.4 Biomassaschatting 2010 en 2020

Voor beide onderzoeksjaren is een biomassaschatting gemaakt volgens de richtlijnen van Stowa (2013). In beide jaren is de vangstinspanning nagenoeg hetzelfde. In 2020 ois een klein stukje extra elektrisch gevist in de noordwesthoek. De zegenvisserijen zijn uitgevoerd door twee verschillende visserijbedrijven, maar er is met dezelfde vangtuigen gevist. Het visserijbedrijf van Dhr. Kalkman is overgenomen door het Visserijbedrijf Kooistra-Schot. In beide jaren is met dezelfde boot en dezelfde zegen gevist.

De biomassaschattingen zijn in de tabellen op de volgende bladzijde vermeld.

- Plas Veldhuizen in De Meern -

Biomassaschatting 2010		Grens 0+	Totaal		0+		>0+-15		16-25		26-40		≥41	
Soortnaam	cm	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	
Baars	8	2,2	145,0	0,5	103,0	0,4	37,0	0,3	4,0	1,0	2,0			
Bittervoorn	3	0,2	139,0			0,2	139,0							
Brasem	8	151,6	261,0	0,0	0,0	0,0	2,0	1,0	8,0	75,2	182,0	75,4	68,0	
Blankvoorn	8	0,9	8,0			0,1	5,0	0,3	2,0	0,5	1,0			
Karper	15	14,6	4,0									14,6	4,0	
Kolblei	6	0,0	2,0			0,0	2,0							
Kleine modderkruiper	3	0,0	1,0			0,0	1,0							
Spiegelkarper	15	46,8	10,0							1,0	1,0	45,8	9,0	
Aal	4	0,9	1,0									0,9	1,0	
Pos	6	0,0	2,0			0,0	2,0							
Rietvoorn	7	1,0	6,0			0,0	1,0	0,5	3,0	0,5	1,0			
Snoekbaars	14	0,0	0,0					0,0	0,0					
Vetje	3	0,0	61,0	0,0	13,0	0,0	48,0							
Zeelt	4	13,2	13,0			0,1	2,0			2,7	5,0	10,4	6,0	
				0 - 15		16 - 35		36 - 44		45 - 54		≥ 55		
Snoek	15,0	26,4	19,0			1,8	9,0	0,8	2,0	1,9	2,0	21,8	6,0	
Totaal		257,8	672,0											

Biomassaschatting 2020		Grens 0+	Totaal		0+		>0+-15		16-25		26-40		≥41	
Soortnaam	cm	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	kg/ha	n/ha	
Baars	8	0,8	16,0	0,0	10,0	0,1	3,0	0,3	3,0	0,4	1,0			
Brasem	8	116,2	91,0	0,0	2,0	0,0	3,0	0,4	4,0	1,1	3,0	114,6	79,0	
Blankvoorn	8	7,1	167,0	0,1	41,0	1,1	67,0	5,3	57,0	0,7	3,0			
Driedoornige stekelbaars	3	0,0	0,0			0,0	0,0							
Hybride	6	0,1	5,0			0,1	5,0	0,0	0,0					
Karper	15	7,5	1,0									7,5	1,0	
Marm grondel	0	0,0	1,0			0,0	1,0							
Pos	6	0,0	4,0			0,0	4,0							
Riviergrondel	4	0,0	1,0			0,0	1,0							
Rietvoorn	7	0,3	7,0			0,1	3,0	0,3	3,0					
Zeelt	4	25,0	16,0					0,2	1,0	1,0	3,0	23,7	12,0	
				0 - 15		16 - 35		36 - 44		45 - 54		≥ 55		
Snoek	15	16,9	8,0					0,1	0,0	1,2	1,0	15,5	6,0	
Totaal		173,9	317,0											

Op basis van de vangsten werd al ingeschat dat de biomassa lager zou zijn dan in 2010. De geschatte biomassa ligt circa 85 kilo lager dan in 2010. Dit wordt veroorzaakt door een afname van de biomassa karper (-40 kg/ha), brasem (-40 kg/ha) en een lichte stijging van de biomassa blankvoorn en zeelt.

6 Aanbevelingen

6.1 Visserijbeheer

Visuitzet

Geadviseerd wordt om voorlopig geen vis uit te zetten. In het Beheerplan (Hoorweg, 2017) worden voor een groot aantal Utrechtse wateren voorstellen over visuitzet gedaan. Geadviseerd wordt deze uitzettingen uit te voeren. Zowel de aantallen als de biomassa karper is afgenomen. Hierdoor is er ruimte voor de uitzet van 75 stuks karper, zoals voorgesteld in het Beheerplan.

Meer informatie over de uit te zetten vissoorten en de, tijdens de visstandbemonstering, gevangen vissoorten is te vinden op de website http://www.sportvisserijnederland.nl/vis_en_water/vissoorten/.

Tabel 6.1 Voorgestelde maatregelen Plas Veldhuizen (Hoorweg, 2017)

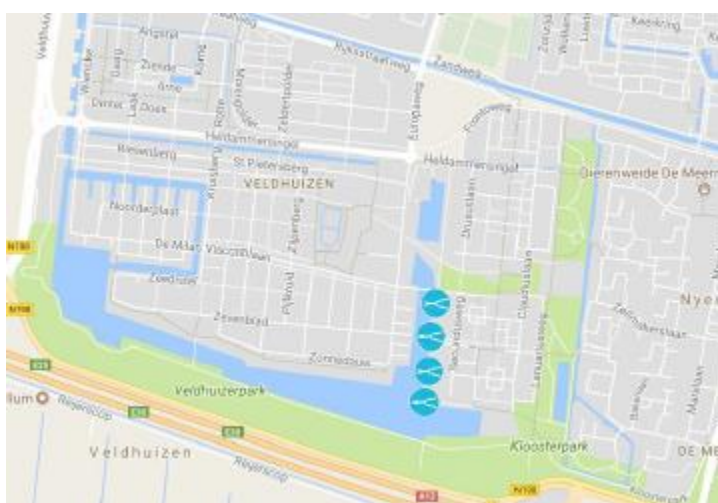
Water: Plas Veldhuizen

Maatregelen	Aantal	Eenheid	2018		2019		2020		2021	
			kosten*	dagen	kosten*	dagen	kosten*	dagen	kosten*	dagen
Maaien oevervegetatie	4	st	€ 1.400,00	0,5	€ 400,00	0,5	€ 400,00	0,5	€ 400,00	0,5
Uitzet karper middel dichtheden**	75	kg	€ 450,00	1	-	-	-	-	€ 450,00	-
Totaal:			€ 1.850,00	1,5	€ 400,00	0,5	€ 400,00	0,5	€ 850,00	0,5

6.2 Inrichtingsmaatregelen

In het rapport van Wijmans (2011) wordt voorgesteld een aantal visplaatsen te creëren. Dit is nog steeds een actiepunt voor de vereniging.

De voorgestelde locaties om visstekken te maaien liggen aan de oostzijde. Dit zijn de actiepunten in het Visstandbeheerplan van de AUHV (Tabel 6.1).

Op basis van de bemonsteringen kan geconcludeerd worden dat de hoeveelheid beschutting voor juveniele vis beperkt is. Als maatregel om de hoeveelheid beschutting te verhogen worden door Sportvisserij Nederland tegenwoordig vaak vissenbossen geadviseerd. Dit zijn constructies van natuurlijke materialen. Een vissenbos is een houten constructie, gemaakt van palen en takken die in het water wordt geplaatst. Deze kunnen los in het water worden geplaatst (zie onderstaande foto) of bij de oever, door een rij palen 1 tot 2 meter uit de oever te plaatsen en de ruimte daarachter vol te leggen met takken, liefst met vele verschillende diameters, zowel grof als fijn. De waterdiepte ter plaatse dient bij voorkeur minimaal 0,5 tot maximaal 2 meter te bedragen. Ervaring heeft uitgewezen dat bij vissenbossen met grove takken (diameter 5 tot 10 cm) meer vis voorkomt, zowel YOY (Young of the Year) als oudere vis.

In principe kan het vissenbos ook net onder de waterlijn worden geplaatst.

Vissenbossen in de praktijk. Met de breedte kan gevarieerd worden en ook met de "inhoud" kan gevarieerd worden. De eerste indrukken zijn dat grove takken/stammetjes zorgen voor meer (en grotere) vis in de takken.

Meer informatie over vissenbossen is opgenomen in Bijlage II.

6.3 Factsheet visserij

Visrechthebbenden hebben de verantwoordelijkheid om goed visserijbeheer uit te voeren op hun wateren. Vaak is er geen duidelijk visserijbeheer of is dit niet goed vastgelegd. De leden en de betrokken overheden hebben geen inzicht in het visserijbeheer van de vereniging, wat kan zorgen voor onbegrip en misverstanden.

Een middel bij het vormen en vastleggen van het visserijbeheer is de factsheet. DE AUHV heeft een aantal factsheets gemaakt.

Het is belangrijk voor de AUHV de factsheets up to date te houden.

6.4 Overige zaken

Vervolgonderzoek

Eventueel kan over een aantal jaren weer een visserijkundig onderzoek worden uitgevoerd, om opnieuw de samenstelling en kwaliteit van de visstand vast te leggen. Er kan dan worden bekeken in hoeverre de voorgestelde maatregelen zijn uitgevoerd en wat voor effect deze maatregelen op de visstand hebben gehad. Ook kan dan worden bekeken of aanvullende maatregelen wenselijk zijn.

Hengelvangstregistratie

Sportvisserij Nederland heeft een website en app ontwikkeld voor het registreren van vangsten. Het registreren van vangsten vinden veel sportvissers een leuke bezigheid, die nu leuker en makkelijker is. Vangsten zijn te registreren op www.mijnvismaat.nl. De app is gratis te downloaden. Voor meer informatie mail naar: info@mijnvismaat.nl

De online verenigingsservice

Sportvisserij Nederland werkt samen met de federaties aan een optimale service naar de verenigingen toe. Deze service wordt aangeboden via de website www.hsvservice.nl (ook te benaderen via www.sportvisserijnederland.nl). Hier vindt u praktische informatie over:

- bestuur
- controle
- jeugdwerk
- promotie
- visstandbeheer
- vrijwilligers
- wedstrijden
- ledenactiviteiten

De informatie is in de vorm van infobladen, handleidingen, veldgidsen en brochures beschikbaar als downloads (PDF). U vindt op de verenigingsservice ook informatieve (instructie)video's en de mogelijkheid om materialen te bestellen, een online cursus te volgen of u op te geven voor een praktische cursus bij Sportvisserij Nederland. Met de informatie op de verenigingsservice kunnen verenigingen en hun vrijwilligers direct aan de slag met hun activiteiten.

Subsidie

Het Fonds Verbetering Sportvisserijmogelijkheden heeft als doel activiteiten van de aangesloten hengelsportverenigingen te stimuleren en duurzame verbetering van de sportvisserijmogelijkheden te ondersteunen. Het Fonds Verbetering Sportvisserijmogelijkheden kan activiteiten ondersteunen op het gebied van voorzieningen aan het viswater, voor de visstand of voor de sportvissers.

De activiteiten kunnen heel divers zijn. Om een idee te geven: aanleg van een paaigebied, een beluchtingsinstallatie, beschermingsconstructies tegen

aalscholvers, een schuilhut, een eigen clubhuis, trailerhellingen, vissteigers, visbotenhavens, etc.

Belangrijk is dat het vernieuwende activiteiten zijn met een wezenlijk toegevoegde waarde voor de sportvisserij. Er moet een kort maar goed onderbouwd plan worden ingediend, waarbij ook de financiering duidelijk moet zijn aangegeven (andere externe financiers, eigen financiële bijdrage en inzet) inclusief de realisatie termijn. Reguliere activiteiten en beheersactiviteiten komen niet voor subsidie in aanmerking..

Literatuur

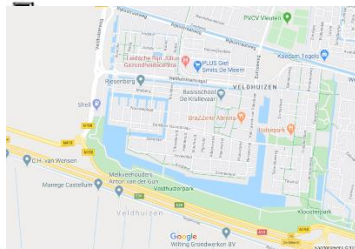
- Hoorweg, M.K., 2017. Sportvisserij op de kaart AUHV: Beheerplan viswateren AUHV periode 2018-2021. Sportvisserij Nederland in opdracht van AUHV.
- STOWA, 2010. Handboek Hydrobiologie. Deel 13: Vis Werkvoorschrift A 26. Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer. September 2010. STOWA, Utrecht.
- Wijmans, P.A.D.M., 2011. Rapport Visserijkundig Onderzoek Plas Veldhuizen te De Meern. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging, Utrecht.
- Zoetemeyer, R.B., & B.J. Lucas, 2007. Basisboek visstandbeheer. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

Bijlagen

Bijlage I	Factsheet Plas Veldhuizen.....	27
Bijlage II	Vissenbossen	29

Bijlage I Factsheet Plas Veldhuizen

plas Veldhuizen te De Meern Utrecht

Algemene beschrijving

Coördinaten: 52.07928612337409, 5.0126672744751355
 Grootte: 18,2 ha
 Max. diepte: 3,5 meter
 Gem. breedte: 100 meter
 Watertype: stadsvijver
 Opgenomen in: Gezamenlijke lijst van viswateren
 Naam HSV/HSF: Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging
 Plaats HSV/HSF: Utrecht

Visrecht

Verhuurder visrecht: gemeente Utrecht
 Visrecht hengelsportvereniging: volledig visrecht gehuurd van eigenaar

Huidige ecologie & milieu

Waterplantenbedekking zomer:

Totaal waterplanten: 15 %
 Bovenwaterplanten: 5 %
 Drijfbladplanten: 10 %
 Onderwaterplanten: 0 %

Milieu overig:

Doorzicht: 60 - 80 cm
 Bodemsoort: Zand
 Bagger: 0 - 10 cm
 Vismigratie mogelijk: Ja

Meest gevangen vissoorten:

- blankvoorn
- brasem
- karpers

Viswatertype: Blankvoorn-brasem viswatertype

Sportvisserij

recreatievisser

karpervisser

Meest gewaardeerd door de sportvisser

- viswater in de bebouwde kom
- goede karpersstand (grote vissen)
- goede snoekstand

Belangrijkste knelpunten sportvisserij:

- te diep
- te weinig parkeergelegenheid bij het water

Gewenste maatregelen sportvisserij:

Sportvisserij	
Omschrijving wedstrijdtraject(en)	geen
Bijzondere regels	geen
Aanwezige voorzieningen	
Aantal vissers per dag gedurende zomerperiode	<ul style="list-style-type: none"> • werkdag: 4 • weekend: 10 • topdag: 20

Visserijbeheer			
Vissterfte: (laatste 5 jaar)	geen		
Visuitzettingen: (laatste 5 jaar)	Jaartal	Vissoort	Omschrijving (Aantal/kg)
	2018	karper	150 kg
Visonttrekking:	Nee		
Is er een visserijkundig onderzoek uitgevoerd?	Ja	Door Sportvisserij Nederland is er in 2010 een visserijkundig onderzoek uitgevoerd	
Overige/bijzonderheden	geen		

Wensen/actieplan komende 5 jaar		
Wensen	geen	
Actieplan: (laatste 5 jaar)	Jaartal	Omschrijving
	2017	geen
	2018	Uitzet 100kg karper
	2019	geen
	2020	geen
	2021	geen
Overige bijzonderheden	Kaperbeheer: Aantrekkelijk bestand met middelgrote karper. Uitzetbeleid boven RUK	

Bijlage II Vissenbossen

Kunstmatige schuilplaatsen voor vis

8.23. Kunstmatige schuilplaatsen voor vis

Veel viswateren worden regelmatig door aalscholvers bezocht. Vooral wanneer aalscholvers groepsgewijs te werk gaan, kunnen veel vissen worden weggevreten. Dit heeft een duidelijke invloed op de lengte-opbouw van de visstand en het voorkomen van bepaalde vissoorten.

Om de wegvraat van vis door aalscholvers zoveel mogelijk tegen te gaan, is de aanwezigheid van voldoende schuilplaatsen van belang. Structuren zoals velden met onderwater- en drijfbladplanten en open rietkragen zijn een toevluchtsoord voor vissen, maar onaantrekkelijk als jachtgebied voor aalscholvers. In wateren waar waterplanten niet of nauwelijks voorkomen kunnen onderwaterstructuren worden aangebracht. Twee goedkope en effectieve methoden zijn het plaatsen van vissenbossen of kerstbomen.

Schuilplaatsen en meer visvoedsel

Het doel is om met name in de wintermaanden kleine vis (tot 30 cm) schuilplaatsen te bieden. 's Winters is er in veel viswateren nauwelijks structuur (plantengroei) doordat de vijvers in het najaar worden geschoond. Er zijn daardoor in de winter nauwelijks schuilplaatsen voor vis. De kunstmatige structuren moeten daarin gaan voorzien. Anderzijds verhogen zij de productie van natuurlijk visvoedsel, omdat dood hout een belangrijk substraat is voor veel waterinsecten en kleine schelpdieren zoals slakjes en driehoeksmossels. Een hoger aanbod van natuurlijk voedsel leidt tot een betere conditie van de vis. Tot slot vormen de structuren extra paaipplaatsen en opgroeimogelijkheden (schuilen tegen predatie) voor jongbroed.

Aanleg van vissenbossen

Een vissenbos bestaat uit twee palenrijen (10 cm doorsnee) met een onderlinge afstand van 1,5 tot 2 meter. De ruimte tussen de twee palenrijen wordt opgevuld met snoeihout met een dikte van 5 tot 20 cm. Daarbij wordt het snoeihout zo geplaatst dat zowel dichte als open structuren ontstaan, zodat zowel kleine als grotere vis tot circa 30 cm een schuilplaats kan vinden. Nadat de takken zijn aangebracht, worden de palen door middel van ijzerdraad met elkaar verbonden (zie verderop).

Vissenbossen kunnen door hengelsportverenigingen zelf worden aangelegd. Hiervoor zijn houten palen, ijzerdraad en (bijv. wilgen) takken nodig. Zorg dat de palen zo'n 20 cm boven water blijven uitsteken. Vul vervolgens de ruimte tussen de palen met takken en verbind de palen met ijzerdraad over de takken heen zodat deze gefixeerd blijven. Groot onderhoud is niet nodig maar het is verstandig elk jaar te controleren of de constructie nog stevig is en waar nodig de takken aan te vullen. De aanleg kan uiteraard ook worden uitbesteed.

Sportvisserij Nederland
Leijenseweg 115, 3721 BC Bilthoven
Postbus 162, 3720 AD Bilthoven

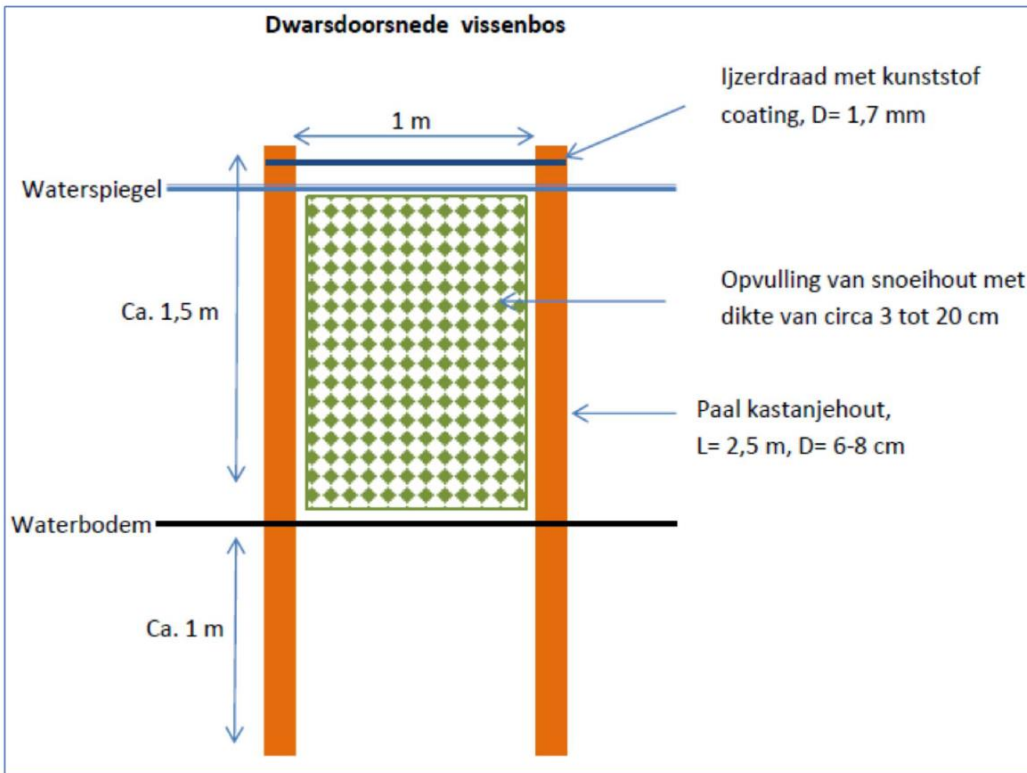
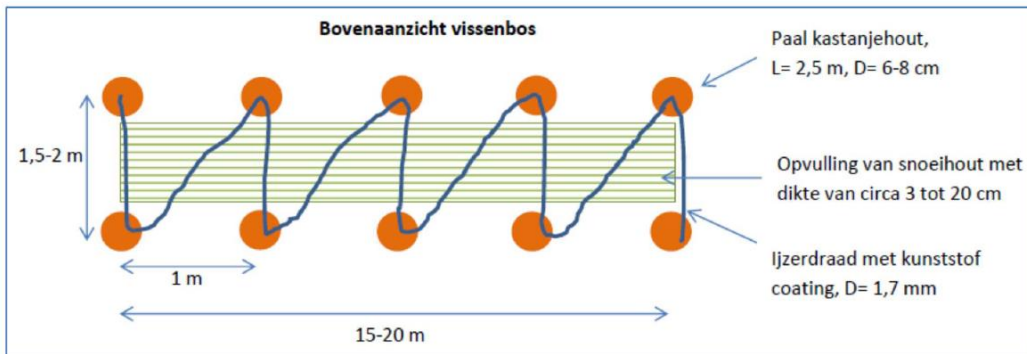
T (030) 605 84 00
E info@sportvisserijnederland.nl
I www.sportvisserijnederland.nl

149

Kunstmatige schuilplaatsen voor vis

Sportvisserij Nederland

Postbus 162

3720 AD Bilthoven